

צוואה

[א] ענין הצוואה שהאב מצוה לבניו, מבואר בספר חסידים שיש בה תועלת גדולה לנשמת האב, וז"ל בסימן תשע"א: ואם האבות צוו לבנים לעשות דברים לאחר מותן, הרי כשעשו הבנים כאילו יעשו האבות.

וז"ל בעל נתיח"מ בצוואתו: כתוב בתורה (בראשת י"ה) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו', ואם הציווי לבניו אחריו גורם אהבת ה' ראוי ונכון לכל אדם להיות כתוב לפניו דברים הנוגעים לדרכי ה' ויראתו למען ישאר לבניו אחריו אולי יקבלו ממנו ויזכה עי"ז להיות נשמתו צרורה בצרור החיים.

[ב] כתב בהגהות יש נוהלין שיצוה לבניו שיחלקו מעותיהם לחזק ג' עמודי העולם תורה ועבודה וגמ"ח. וכתוך דבריו כתב בזה"ל: "הנה אתם בני ותלמידי זאת העצה היא עצת ה' לעולם העמוד ושומע לעצה חכם, ואשרי וטוב לו בעיה"ב המקיים אותה, כי בכל יום מחדשים זכויות חדשות, כי הוא עושה צדקה בכל עת וחבילות חבילות של מצוות וגמ"ח בכל שעה לדורות עולם, לזכרון לפני ה' תמיד, וכאילו היה בחיים ועוסק ומטריח עצמו בזה, ואין שייך לומר על זה היום לעשותם ולא למחר לעשותם, כי זה לא נאמר אלא ברשעים שרוצים לעשות תשובה לאחר מותם כדאיתא בגמרא, אבל בנידון דידן שהארס עצמו מכין הכל כחיייו כדי שיעשו לו בניו כן כאשר צוה, או מצוה שיעשו כן מממונו לאחר מותו, אשריו ואשרי חלקו בעיה"ב וכו'".

[ג] וז"ל הח"ח ז"ל בספר שם עולם פרק ד' "כשהגיע לימי הזקנה שנתגברה עליו החולשה בודאי מחוייב לשית עצות בנפשו ולעשות צוואה מוכנת איך יתנהגו בנכסיו אחר פטירתו ועליו בודאי שייך מאמר התנא באבות אם אין אני לי מי לי כי בלא צוואה לא יתעוררו קרוביו מעצמם על פי הרוב אף אם יתחלו ממנו הון רב לחפש עצות איך לזכות נשמתו כי החי אינו מרגיש בצער הנפטר איך שרכו או עליו המסטינים והמקטרגים וכל אחד ואחד כלי משחיתו בידו ותובע דין עליו למסרו בידם, כמו שאהז"ל והוא בוכה ומתאונן על דוע מעשיו ומחשב בעצמו מי יתן והיה לי עתה רשות לחקן מעשי אז לא הייתי שוטה כמקדם וכו'. ואופן התנהגותו בהצוואה נכון לעשות כמו שכתבאר בספר יש נוהלין וכו' [לעיל סעיף ב']".

[ד] וז"ל ס"ח ס"ח תשי"ח "כשיקרבו ימי הארס למות יצוה לפני עדים, ואפילו לאביו לא ואמין, כ"ש לבניו ולאשתו. ואם יודע שאביו אינו נאמן, לא יעזוב ביד אביו רק ביד ירא שמים נאמן וכו'". [ויראה לעשות הצוואה ע"י ת"ח היודע דיני שטרות וכו'].
עוד כתב שם ס"ח תשי"ט "כשאדם חולה, אל יבטיח עצמו לומר הוא יכריא וירפא ואין צורך לצוות, אלא יאמר עתה בידו ליתן ולצוות לדבר, שמא ימות פתאום".
וע"י בספר תורת הבית להת"ח בחתימת הספר מה שעורר לגביר אחר שיתבונן לעשות סדר מה שיתנהגו בנכסיו אחרי מלאת ימיו ולא יסמוך על בניו כי אם אין אני לי מי לי עיי"ש באריכות.